

Is trainen een leuk spelletje?

Module FCI-Obedience

Begin vorig jaar hoorde ik dat Daniëlle Stoutjesdijk voor O&O een nieuwe module aan het ontwikkelen was. Een module die een brede theoretische achtergrond zou geven voor de FCI-Obedience met daarin een basisdeel om je hond voor te bereiden op sport. Dat was precies wat ik zocht, een cadeautje. Ik heb mij onmiddellijk ingeschreven en denk dat ik één van de eersten was.

Door Ineke Post

Eindelijk, het is 24 september... de eerste dag van de module FCI-Obedience. Wat heb ik daar naar uit gekeken! Jaren geleden heb ik met onze Västgötaspets Kaj GG-1 gehaald. Zijn motivatie voor GG was minimaal, noodgedwongen heb ik daarna gezocht naar iets wat hij wel leuk vindt; dat bleek Fitness te zijn en dat doen we nu al heel wat jaren. Met onze Australian Shepherd Geni heb ik de gehoorzaamheidstraining weer opgepakt. Helaas liep ik door haar onzekerheid/angst tegen heel wat uitdagingen aan en miste ik de theoretische achtergrond van echte sporttraining. Mijn zoektocht begon en zo liep ik drie jaar geleden tegen de online opleiding van Susan Garrett op. Deze e-course gaf mij stukje bij beetje meer inzicht in wat sport inhoudt. De basis moet stevig zijn en je hebt bij lange na niet genoeg aan de oefeningen aanleren aan je hond.

Sport

De module begon met een stukje achtergrondinformatie over de FCI (Fédération Cynologique Internationale).

FCI-Obedience is een sport die voort gekomen is uit het gedrags- en gehoorzaamheidsprogramma. De FCI kent reglementen die door de FCI internationaal worden vastgesteld. De kennel club van ieder land (in Nederland is dat de Raad van Beheer) stelt op basis daarvan zijn eigen reglement vast.

In Nederland kennen we naast klasse 1, 2 en 3 ook als enige land een beginnersklasse.

In de beginnersklasse worden geen wedstrijden gehouden; deze wordt altijd afgesloten met een examen. In klasse 1, 2 en 3 worden examens zowel als wedstrijden georgani-

seerd. Het reglement is te vinden op www.fciobedience.nl

FCI-Obedience is dus sporttraining. De sport staat voor samenwerking tussen handler en hond, precisie en snelheid.

Met alleen het aanleren van de oefeningen kom je er dus niet. De hond moet leren omgaan met het afwerken van een programma, een reeks oefeningen achter elkaar, voordat hij beloond wordt. Technieken, spiermas- sa en conditie moeten apart getraind worden. De hond moet kunnen werken met ver- en afleidingen rondom, maar minstens zo belangrijk is te weten hoe je jouw hond gemotiveerd krijgt en houdt.

Buiten spelen!

‘Last but not least’ zul je ook rekening moeten houden met de belasting en belastbaarheid van je hond. De reglementen komen hier al aan tegemoet door onder andere het stellen van een leeftijdsgrens. De minimum leeftijd om aan FCI-Obedience wedstrijden deel te nemen is in Nederland in klasse 1 en 2 een jaar; voor OB3 is de ondergrens 15 maanden. Met jonge honden en honden in de puberteit is het niet handig zoveel te trainen. Dit geldt met name voor het trainen van de concentratie- en zelfbeheersingsoefeningen; deze komen de geestelijke ontwikkeling niet ten goede. Een pup moet echt pup en een puber echt puber kunnen zijn. Alleen zo krijg je een stabiele volwassen en gezonde wedstrijdhond.

Basisoefeningen daarentegen kun je wel met je jonge hond en puber doen. Deze oefeningen zijn leuk voor hond zowel als eigenaar om samen te doen en leggen geen druk voor een toekomstig examen op de hond. Het meest ideale is om je hond eerst geestelijk volwassen te laten worden voor je de training heel serieus gaat aanpakken.

Maar theorie hoort erbij...

Een stukje theorie over hoe we de hond op een positieve manier leren datgene te doen wat wij voor ogen hebben, is het volgende. Timing, heel precies het juiste gedrag aangeven, is essentieel om dit te bereiken. In deze module wordt met de clicker of trainingswoord gewerkt om dat gewenste gedrag te markeren. En als je dan gedrag markeert, waar beloon je dan mee?

We weten allemaal dat je de hond met voer of spel kan belonen, maar wanneer zet je het ene in en wanneer het andere? Als je hond niet voergericht is, leer je hoe je hond leert dat voer waardevol is en uiteindelijk datzelfde voer als een super beloning ervaart. Het omgekeerde kan ook. Je hond heeft niets met samen sjorspelletjes doen, maar doet een moord voor voer. Ook dat sjorspelletje is voor die hond om te buigen naar een giga beloning. Alleen met theoretische kennis kom je er in veel gevallen niet; je hebt de vertaalslag naar de praktijk nodig.

Dat het werkt heb ik ondervonden met mijn oudste hond. Jaren heb ik alles in het werk gesteld om hem aan het spelen te krijgen, totdat ik via de e-course van Susan Garrett leer-

de om mijn theoretische kennis naar de praktijk om te zetten. Binnen een paar sessies speelden wij samen! In deze module komt die vertaalslag steeds terug.

Om effectief te trainen is voorwerk noodzakelijk. Weet welke beloning je gaat geven en waar die gegeven wordt, want de manier waarop en de plaats waar je beloont hebben een groot effect op de volgende uitvoering.

Naast de voer- en spelbeloning zijn het ‘pre-command’ en de sociale beloning belangrijk. Het pre-command geeft de handler onderweg naar het startpunt van een oefening en geeft de hond alvast duidelijkheid over wat hem te wachten staat. Een pre-command kan in de vorm van een kort zinnetje of een specifiek gebaar. Bijvoorbeeld: “we gaan sorteren” of het tikken op de linker knie voor het vak sturen.

Om honden goed voor te bereiden op de duur van een examen of wedstrijd zonder tussentijdse beloning kun je niet zonder een sociale beloning. Wat een sociale beloning inhoudt en hoe je die aanleert, staat heel duidelijk in het lesmateriaal.

Zoals we al gezien hebben is het alleen aanleren van de oefeningen lang niet genoeg.

Bij het uitvoeren van de oefeningen moet je hond goed op stemcommando’s reageren, omdat lichaamstaal meestal niet toegestaan is. Je hond moet goed kunnen schakelen tussen opwinding en rust. Zelfbeheersing aan je hond leren is een must, net als het trainen van motivatie en snelheid.

De drie onderdelen waaruit een ideale training bestaat, zijn:

- Het aanleren en onderhouden van de technieken, motivatie en snelheid
- Het trainen van afleiding
- Competitietraining

In deze drie onderdelen is balans nodig, dat wil zeggen in je training moet je ongeveer evenveel tijd voor ieder punt aanhouden.

Inhoud

En dan, de basisoefeningen. Deze vergroten het contact met de handler, verhogen de snelheid, zorgen ervoor dat de spieren van de hond tweezijdig goed ontwikkeld worden en geven de hond hierdoor controle en beheersing over zijn lijf.

Daarbij moet de hond voor het FCI-Obedience programma bepaalde technieken onder de knie hebben. Voor bijvoorbeeld de wendingen naar links moet de hond met zijn achterpoten kunnen overstappen als zijn voorpoten op de plaats draaien.

Dit overstappen moet de hond eerst beheersen voordat er een linker wending gemaakt kan worden. Naast al deze nuttige functies zijn basisoefeningen gewoon ook erg leuk om samen te doen.

Er is een heel scala van basisoefeningen variërend van aandacht, voedselcircuit, spel tot het krukje en balansoefeningen.

Al deze oefeningen worden uitgebreid besproken: hoe bouw je ze op en waar kun je de betreffende oefening specifiek voor gebruiken.

Op spel wil ik iets dieper ingaan. Spel, mits goed aangeleerd, heeft heel veel toegevoegde waarde. Een onzekere hond kun je door middel van spel stabiel maken door de duidelijke spelregels en doordat je hond op een ontspannen manier in contact met je lijf komt, wordt hij ook nog eens vrijer met jouw lichaam. Goed spel samen kan de druk uit de relatie met je hond halen; je leert weer genieten van elkaar door samen positief bezig te zijn. Met spel kun je je hond motiveren, je kan spel als beloning inzetten en je kan het speeltje gebruiken als de belofte, voorspeller van spel.

In spel zie je ook heel duidelijk als een hond manipuleert. Eigenlijk kan je zeggen dat in

Een leuk spelletje!

spel de voorwaarden voor de hele training vast gelegd worden.

Daniëlle heeft een heel praktische manier van het inzetten van deze basisoefeningen. Oplossingen die je zelf niet zo snel zou bedenken, maar die wel werken. Weer die o zo belangrijke vertaalslag van theorie naar praktijk.

Het innemen van de startpositie is bij de FCI-Obedience heel belangrijk, omdat iedere oefening hiermee begint en eindigt. In het lesmateriaal is hier een heel hoofdstuk aan besteed.

Hierna is het de beurt aan de FCI-oefeningen. Op het volgen, het apporteren en de hoogtesprong ga ik wat dieper in.

Het volgen is één van de behandelde oefeningen, die best lastig is goed op te bouwen.

Volgen eist nogal wat van een hond, zowel mentaal als fysiek.

Hoe leer je nu op een goede manier het volgen aan?

Dat kan vanuit aandacht, met handtarget, met hand touch, met voer touch en met een speeltje. Iedere methode heeft zo zijn eigen voor- en nadelen, maar vullen elkaar aan. Ze trainen allemaal een specifiek deel. Alleen door ze door elkaar in te zetten, krijg je een optimaal resultaat. Variatie is dus het toverwoord.

Wanneer en hoe bouw je de hulpen af, want uiteindelijk moet je hond toch zonder hulpen het volgen op examen of wedstrijd laten zien. Ook dit is een kwestie van trainen.

Met simpel volgen ben je er nog niet. Je hond moet ook tempowisselingen, wendingen (voetenwerk), pasjes en halt houden beheersen.

Diverse variaties in het starten van het volgen, werken elk aan een ander onderdeel van het volgen, zoals om de drive van de hond te vergroten of om wendingen te oefenen.

Ook deze oefening heeft een heel eigen hoofdstuk in het 'boek'.

Apporteren kent verschillende vormen, namelijk het lijn-, gooi- en richting apport. Hoe leer je ze aan? Wanneer mag of moet je een kunststof-, houten- of metaal-apport gebruiken en mogen het al of niet eigen attributen zijn? Dit laatste is zeker handig om te weten, want niet

iedere hond pakt even makkelijk ‘vreemde’ blokken op; dat zal je dan toch moeten trainen.

Wat doe je met honden die kauwen, gooien met het blok of honden die inspringen? De motivatie van deze honden werd besproken en ook hier was de oplossing van Daniëlle weer verbluffend simpel en effectief. Dus alweer een kwestie van de vertaalslag van theorie naar praktijk.

De hoogtesprong is er in ‘dichte’ en ‘open’ uitvoering. Welke leer je je hond als eerste aan en hoe leer je de hoogtesprong nauwkeurig aan?

Als het apport uit het lood achter de hoogtesprong komt, hoe train je je hond dat hij toch de terugweg over de hoogtesprong kiest?

Waarom zou je de hoogtesprong variëren in hoogte en hoe kan je een hond leren diepte in te schatten? Hoe leer je een goede sprongtechniek aan? Zomaar een paar vragen die steeds tot logische antwoorden leidden.

Om voor examens en wedstrijden te kunnen trainen, ontkom je niet aan kennis over het reglement. Dit is in 6 hoofdstukken verdeeld, waarin alle bepalingen geordend zijn opgenomen. Het reglement is te vinden op <http://www.fciobedience.nl/reglementen-fciobedience/>

Motivatie

De techniek van de diverse oefeningen is zuiver en secuur aangeleerd en je hond weet hoe hij de oefeningen moet uitvoeren en kan dit ook, maar wat maakt het nou voor hem de moeite waard? Hier komt de motivatietraining om de hoek kijken.

Hoe krijg je je hond zover dat hij bereid is zich in te zetten, wat levert het hem op?

Wat beïnvloedt de motivatie van je hond? Als je dit zuiver in kaart brengt, kun je hierop inspelen en de motivatie van je hond verbeteren.

Het kan zijn dat je gekozen trainingsopbouw niet aanslaat, maar ook dat er iets in de omgeving is waar je hond last van heeft of hij is simpelweg moe door een te lange training.

Het kan heel veel zijn en de oorzaak is niet altijd even makkelijk te achterhalen. Toch is

het essentieel voor het verdere verloop van je training, maar ook voor de relatie tussen jou en je hond.

Trainingen

De examentraining. Wat is het verschil met de gewone wekelijkse training, maar ook waarom zou je een speciale examentraining doen? Wat is het doel ervan? Er wordt een splitsing gemaakt in examentraining voor de handler en examentraining voor de hond. Met beide moet je aan de slag.

Je doet een wedstrijd. Wat is het verschil tussen de normale training en de wedstrijdtraining. Waar moet je je hond op trainen en wat moet je zelf oefenen, voorbereiden. Hoe pak je dat aan? Hoe houd je zelf de regie in handen?

Kortom FCI-Obedience is topsport. Je hond moet in topconditie zijn. Je moet weten hoe je kan zorgen dat je hond een goede bespieroefening heeft om plotseling snelheid op te bouwen en de wisselende snelheden veilig aan te kunnen. Alles moet grondig, met kennis en de juiste motivatie getraind worden, maar het belangrijkste blijft toch het plezier in het samenwerken met je hond.

Het laatste hoofdstuk van ons lesmateriaal betreft het les geven in de FCI-Obedience. Hoe kun je het beste uit je cursisten halen? Hoeveel cursisten in de les en hoe deel je de lessen in zijn zomaar een paar vragen die in dit hoofdstuk behandeld worden.

Afsluitend

Ik ging deze module met hoge verwachtingen in en ik kan niet anders dan zeggen dat die verwachtingen overtroffen zijn en natuurlijk was ik ook blij dat ik goed geslaagd ben voor het examen. De leden van ons groepje van geslaagden zijn dus de eersten die zich officieel FC-Obedience instructeur mogen noemen.

Deze module is zeer compleet, daardoor krijg je een veelheid van informatie te verwerken. Als je tussen de lesdagen door alle info meteen verwerkt, is dat geen enkel probleem. Het is niet alleen naar letters in een ‘boek’ kijken. Er werden heel veel filmpjes getoond die

de diverse behandelde lesstof/oefeningen verduidelijkten. Daniëlle heeft met haar eigen honden zowel buiten als binnen ook oefeningen laten zien. Dit was zeker meerwaarde!

Het fysieke zowel als het mentale deel komen beide aan bod. Het één is immers op het andere van invloed.

Mijn stokpaardje in training is dat een hond zelf kiest voor bepaald gedrag omdat het hem iets geweldigs oplevert. Als trainer/instructeur moet je om een hond zover te krijgen het één en ander aan denkwerk verrichten. Elke hond is immers anders. Het levert een blije hond en baas op die geweldig samenwerken. Dit plezier zag ik heel erg in de samenwerking tussen Daniëlle en haar honden en daar heb ik van genoten.

Het eerste deel (basisdeel) van deze module is geschikt voor allerlei sporten. Of je nu gehoorzaamheid, behendigheid, 'treibball' of

welke sport dan ook doet, je hebt een algemene basis (fysiek en mentaal) nodig om op een plezierige en veilige manier echte topsport te gaan beoefenen. Het zou fijn zijn als deze basis apart aangeboden zou kunnen worden. (Dit is inmiddels gebeurd! De workshop is gepland en open voor inschrijving (red.)

Mijn advies voor iedereen die met honden werkt, zowel uit hobby als beroepsmatig: volg deze module als hij weer gegeven wordt. Je leert ongelooflijk veel over samenwerken met je hond.

Onderstaande zin uit het lesmateriaal geeft heel mooi de essentie van de module weer:

“Trainen is een spelletje wat wij hebben gekozen en spelletjes zijn alleen leuk als het voor alle partijen leuk is en blijft.”

Opleiding

Hondengedragbegeleider

Connectiemethode

Nederland - Asperen

September 2016

www.debolster.be